

С. М. Онисько, М. В. Киц

УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Сьогодні необхідно створити сприятливі умови для ефективного розвитку сільсько-господарських підприємств. Як показує досвід, обсяги їх державної підтримки є недостатніми для отримання очікуваних позитивних результатів. Метою статті є дослідження шляхів удосконалення організаційно-економічного механізму державної підтримки сільськогосподарських підприємств, визначення їх найдієвіших форм і напрямів з урахуванням особливостей регіону. Оскільки пріоритетні заходи державної підтримки підприємств повинні відрізнятися в кризовий і післякризовий періоди, на різних стадіях циклічного розвитку економічної системи країни має бути сформована відповідна державна політика. При наданні прямої бюджетної підтримки АПК пропонується перейти до трикомпонентного субсидування товарної продукції. Авторами розроблено дві моделі державної організаційно-економічної підтримки сільськогосподарських товаровиробників: перша ґрунтується на формуванні механізму розподілу продуктових субсидій (залежно від виробництва або продажу продукту, на голову худоби або одиницю земельної площі) між сільськогосподарськими підприємствами, друга — на підвищенні товарності виробництва продукції в особистих господарствах населення. Необхідний обсяг державної фінансової підтримки останніх визначено за допомогою методики розрахунку регульованої ціни на регіональному ринку сільськогосподарської сировини та продовольства.

Ключові слова: державна підтримка, сільське господарство, механізм субсидування, бюджетне фінансування.

Форм. 7. Табл. 3. Літ. 11.

С. М. Онисько, М. В. Киц

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ОРГАНИЗАЦИОННО- ЭКОНОМИЧЕСКОГО МЕХАНИЗМА ГОСУДАРСТВЕННОЙ ПОДДЕРЖКИ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ

Сегодня необходимо создать благоприятные условия для эффективного развития сельскохозяйственных предприятий. Как показывает опыт, объемы их государственной поддержки являются недостаточными для получения ожидаемых положительных результатов. Цель статьи заключается в исследовании путей совершенствования организационно-экономического механизма государственной поддержки сельскохозяйственных предприятий, определении их наиболее эффективных форм и направлений с учетом особенностей региона. Так как приоритетные меры государственной поддержки предприятий должны отличаться в кризисный и посткризисный периоды, на различных стадиях циклического развития экономической системы страны необходимо формировать соответствующую государственную политику. При предоставлении прямой бюджетной поддержки АПК предлагается перейти к трехкомпонентному субсидированию товарной продукции. Разработаны две модели государственной организационно-экономической поддержки сельскохозяйственных товаропроизводителей: первая основывается на формировании механизма распределения продуктовых субсидий (в зависимости от производства или продажи продукта, на голову скота или единицу земельной площади) между сельскохозяйственными предприятиями, вторая — на повышении товарности производства продукции в личных хозяйствах населения. Необходимый объем государ-

© Онисько С. М., Киц М. В., 2015

ственной финансовой поддержки последних определен с помощью методики расчета регулируемой цены на региональном рынке сельскохозяйственного сырья и продовольствия.

Ключевые слова: государственная поддержка, сельское хозяйство, механизм субсидирования, бюджетное финансирование.

Stefaniia Onysko, Myroslava Kits

PERFECTION OF ORGANIZATIONALLY-ECONOMIC MECHANISM OF STATE SUPPORT FOR AGRICULTURAL ENTERPRISES

Modern conditions require formation of an enabling environment for effective development of agricultural enterprises. As experience shows, government support for agricultural enterprises is insufficient to obtain expected benefits. The aim of research is to improve organizational and economic mechanism of government support for agricultural enterprises. The main task is to identify the most effective forms and ways of government support for agricultural sector of economics taking into account some specificity and regional peculiarities. Priority measures of government support for enterprises should be different in crisis and post-crisis periods. Thus, appropriate public policy as to development and implementation of measures of government support for enterprises is formed at various stages of cyclical development of economic system of a country. When direct budget support for AIC is performed, it is suggested to use three-component subsidization of commercial products. Two models of government organizational and economic support for agricultural producers have been developed. The first model is based on development of mechanism of product subsidies distribution (depending on the production or sale of products, per cow or unit of land area) between agricultural enterprises, the second model is based on increase of commercialization of agricultural products in private households. Method of calculating the regulated prices in regional market of agricultural raw materials and food can be used as a basis to determine required amount of government financial support for private households.

Keywords: state support, agriculture, mechanism of subsidizing, budgetary financing.

JEL classification: H50, H59, H81, Q14.

Виробничий потенціал сільського господарства України, в т. ч. Львівської області, через вплив різноманітних чинників не вдалося повною мірою реалізувати.

За даними Української аграрної конференції, у країнах ЄС рівень підтримки сільськогосподарських товаровиробників становить: у Греції — 700 євро на гектар земельної площі, Болгарії — 190, Литві — 143, Естонії — 112, в Україні — менше 20 євро. Отже, Україна належить до країн із найнижчим рівнем державної підтримки за цим показником. Крім того, у країнах Євросоюзу аграрні виробники можуть узяти кредит під 3–6 % річних (в Україні — 20–25 %) [1, с. 4].

Необхідно створити сприятливі умови для ефективного розвитку сільськогосподарських підприємств. Однак, як свідчить практика, обсяги їх державної підтримки є недостатніми для отримання очікуваних позитивних результатів: збільшення обсягів виробництва сільськогосподарської продукції, впровадження сучасних технологій, підвищення рівня зайнятості у сільській місцевості та кваліфікації працівників.

Проблеми вдосконалення механізму державної підтримки сільськогосподарських підприємств висвітлюються в працях вітчизняних і зарубіжних учених: В. Андрійчука, Л. Глубіш, М. Дем'яненка, А. Діброви, П. Саблука, Г. Черевка [2–7] та ін. Так, на думку, М. Дем'яненка, метою державної

політики є підтримка прибутковості сільськогосподарських товаровиробників і стабільної економічної ситуації в галузі, гарантування продовольчої безпеки, конкурентоспроможність товаровиробників в умовах міжнародного поділу праці, запобігання негативним процесам міграції тощо [4, с. 4]. А. Діброва зазначає, що об'єктивна необхідність державної підтримки сільського господарства зумовлена, з позиції економічної теорії, унікальними особливостями, притаманними цій галузі, її місцем і значенням у забезпеченні продовольчої безпеки країни та житті суспільства [5, с. 45]. Разом із тим не всі напрями та механізми такої підтримки вивчені належним чином, що зумовлює актуальність цього дослідження.

Метою статті є дослідження шляхів удосконалення організаційно-економічного механізму державної підтримки сільськогосподарських підприємств; визначення її найдієвіших форм і напрямів з урахуванням специфіки регіону.

Ефективне аграрне виробництво сприяє забезпеченню нормального функціонування сільських територій, розв'язанню соціальних проблем села, створенню умов для конкурентоспроможного розвитку як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках. Саме тому одним із головних завдань держави повинно стати впровадження раціональної бюджетної підтримки сільського господарства. На державному рівні, зокрема, потрібно забезпечити: формування сприятливого інвестиційного клімату, узгодження цінової, податкової й кредитної політики, розвиток лізингової діяльності.

В агропромисловому комплексі Львівщини як одному з найважливіших секторів економіки регіону утворюється п'ята частина валової доданої вартості. За підсумками 2013 р. обсяг виробництва валової аграрної продукції в усіх категоріях господарств зріс на 7,0 % порівняно з 2012 р., у т. ч. у сільськогосподарських підприємствах на 10,4 %. Частка останніх становила у загальних обсягах такої продукції 32,9 % [8].

У 2013 р. на підтримку програм агропромислового комплексу (АПК) було спрямовано 73,1 млн грн, у т. ч. з державного бюджету — 61,1 млн грн, обласного — 8,3 млн грн, районних бюджетів — 3,7 млн грн. Однак через фінансові труднощі з державного бюджету було виділено лише 23 млн грн, або 38 % затверджених асигнувань. Здебільшого кошти надходили в галузь тваринництва (20,3 млн грн) та на розвиток садівництва і хмелярства (2,4 млн грн). На початок року заборгованість Державної казначейської служби України за програмами державного бюджету дорівнювала 55,9 млн грн [9]. З огляду на викладене можна зробити висновок, що державна підтримка й фінансування сільського господарства на регіональному рівні повинні орієнтуватися на виконання таких завдань:

1. Соціальний розвиток села: створення умов для сталого розвитку сільських територій, поліпшення житлових умов, підвищення рівня газифікації будинків, організація соціальної та інженерної інфраструктури.

2. Стимулювання збільшення виробництва сільськогосподарської продукції; забезпечення прискореного розвитку пріоритетних галузей сільськогосподарства, зростання частки племінної худоби та площ, які засівають елітним насінням, до науково обґрунтованих норм; вирівнювання диспропорцій у агропродовольчому секторі через підтримку виробництв, що мають потенційні ринкові переваги, але без державної підтримки та регулювання не можуть повною мірою реалізувати цей потенціал. До останніх належить тваринництво, розвиток якого не тільки дасть змогу збільшити виробництво молока та м'яса, а й сприятиме зростанню потреби у виробництві кормів, що зумовить підвищення рівня зайнятості сільського населення. Слід збільшити частку закупівель у місцевих виробників сільськогосподарської сировини в межах державного та муніципального замовлень [3, с. 12].

3. Розвиток конкуренції на сільськогосподарському ринку; вжиття заходів зі сприяння виходу підприємств АПК регіону на продовольчі ринки інших регіонів, субсидування процентної ставки за кредитами на реалізацію проектів з освоєння нових ринків.

4. Розвиток виробничої інфраструктури агропромислового комплексу з метою підвищення ефективності міжгалузевих зв'язків.

5. Упровадження сучасних технологій в аграрній сфері; забезпечення участі виробників у виставках, конференціях.

6. Посилення фінансової стійкості сільського господарства за рахунок надання субсидій на відшкодування частки витрат на сплату процентів за інвестиційними й короткостроковими кредитами і на страхування посівів сільськогосподарських культур [10, с. 77].

На нашу думку, пріоритетні заходи державної підтримки підприємств у кризовий і післякризовий періоди повинні відрізнятись (табл. 1).

Пріоритетними у кризовий і післякризовий періоди мають бути фінансові заходи. У кризовий період вони спрямовані на поліпшення оперативної фінансово-виробничої діяльності підприємств, насамперед на оптимізацію витрат, посилення фінансової стійкості, а в післякризовий — на підвищення конкурентоспроможності. Особливу увагу слід приділити соціальним заходам, оскільки держава повинна підтримувати непрацездатне населення, сформувати умови для працевлаштування. У післякризовий період такі заходи мають на меті підтримку малого й середнього підприємництва, створення нових робочих місць.

У результаті еволюції системи державної підтримки аграрних товаровиробників у США і ЄС нині основною формою стали платежі на одиницю сільськогосподарських угідь і поголів'я тварин. Цей механізм має багатоцільову спрямованість: по-перше, сприяє зниженню соціальної напруженості й запобігає міграції працездатного населення із сільської місцевості через підтримання якості та середнього рівня життя; по-друге, платежі прив'язані до площ і поголів'я, що не суперечить угоді про сільське господарство СОТ, котра забороняє заходи стимулювання обсягів виробництва; по-третє, фермери вільні у виборі асортименту й обсягу виробленої продукції [6, с. 3–7].

Таблиця 1. Трансформація заходів державної підтримки сільськогосподарських підприємств у кризовий і післякризовий періоди

Кризовий період		Післякризовий період	
Заходи	Напрями	Заходи	Напрями
Фінансові	Підтримка виробництва й попиту на агропродовольчому ринку, зниження витрат, підвищення ліквідності	Фінансові	Підтримка інвестицій у сільськогосподарське виробництво. Підвищення конкурентоспроможності вітчизняних товаровиробників
Забезпечення попиту	Підтримка сільськогосподарського виробництва	Інвестиційні	Інвестиції у сільськогосподарське виробництво
Соціальні	Боротьба з безробіттям, самозайнятість	Забезпечення попиту на сільськогосподарську продукцію	Державні замовлення й закупівлі, стимулювання попиту, оптимізація митного регулювання
Адміністративні	Усунення адміністративних бар'єрів для всіх заходів	Адміністративні	Усунення адміністративних перешкод для реалізації заходів державної підтримки, вдосконалення адміністративних методів управління
Інвестиційні	Для галузей із високими показниками рентабельності та доданої вартості	—	—

Джерело: складено авторами.

У табл. 2 систематизовано механізми державного регулювання аграрного виробництва США та ЄС і виокремлено ті з-поміж них, які доцільно використовувати для адаптації вітчизняного сільського господарства до вимог СОТ.

Відповідно до правил СОТ у межах “зеленого кошика” передбачено “непов’язану” підтримку доходів у вигляді прямих платежів сільськогосподарському виробнику, котрі не залежать від фактичного обсягу виробництва [11, с. 3].

Проведені нами дослідження надання субсидій сільськогосподарським товаровиробникам у Львівській області дали змогу розробити низку пропозицій, спрямованих на ефективніше використання бюджетних коштів.

Для підтримки галузі рослинництва доцільно інтегрувати субсидії на мінеральні добрива, засоби захисту рослин, пально-мастильні матеріали тощо й розподіляти їх за регіонами та сільськогосподарськими товаровиробниками, зважаючи на умови виробництва, у розрахунку на гектар посівних площ.

Під час здійснення прямої бюджетної підтримки АПК доцільно перейти до трикомпонентного субсидування товарної продукції. Перший компонент — це класична компенсація частки виробничих витрат. Другий компонент можна охарактеризувати як безготівкову цільову субсидію, котру перераховують на спеціальний рахунок і використовують на чітко обумовлені цілі. На основі ефективного застосування двох основних компонентів доцільно впровадити третій компонент, що враховував би сукупний потенціал двох перших і забезпечував соціальну складову розвитку сільських територій.

Таблиця 2. Механізми підтримки доходів сільського господарства та ринкових цін у аграрній економіці США та ЄС і можливості їх використання для України

Цільовий напрям	ЄС	США	Україна
Підтримка доходів фермерів	Прямі платежі (фіксовані виплати), спрямовані на підтримку доходів фермерів. Платежі за збитки від стихійних лих	Прямі платежі в дохід фермерів. Платежі за збитки від стихійних лих. Платежі за збитки, пов'язані з реорганізацією виробництва	Прямі платежі, що забезпечують мінімальний стабільний рівень доходів сільськогосподарським товаровиробникам
Цінова підтримка фермерів	1. Ціни втручання (інтервенційні) — мінімальні ціни внутрішнього ринку. 2. Цільова ціна, що визначає найприйнятліший рівень ринкових цін. 3. Порогова (імпортна) ціна — мінімальна ціна імпорту	1. Цільові ціни — забезпечують рівень доходу для відтворення. 2. Заставні ціни — нижня межа гарантованих цін на сільськогосподарську продукцію. 3. Різнищеві платежі, що забезпечують отримання доходів за несприятливої ринкової кон'юнктури	1. Індикативні (цільові) і заставні ціни для закупівельних і товарних інтервенцій і заставних операцій. 2. Антициклічні платежі
Обмеження імпорту	Імпортні мита на продовольство. Компенсаційні збори на продукцію, рівень забезпеченості якої понад 100 %. Ліцензування імпорту. Встановлення імпортних квот	Імпортні мита на основні види продовольства. Імпортні квоти на оліїні (крім сої), цукор, молоко, яловичину, бавовну	Імпортні мита на продовольство. Імпортні квоти на м'ясо, молоко
Скорочення обсягів виробництва сільськогосподарської продукції	Боротьба з надлишками на внутрішньому ринку продовольства Стимулювання виведення земель з обороту Програми виходу фермерів із сільськогосподарського виробництва	Програми консервації земель	Нині не актуально
Стимулювання внутрішнього попиту на продовольство	Не набули поширення через високі стандарти життя і загальної соціальної підтримки	Виконання умов щодо скорочення посівів в обмін на участь у програмах підтримки цін і доходів	Закупівля продовольства для державних потреб. Продовольча допомога (пряма, за талонами населенню з низьким рівнем доходів). Програма підтримки харчування окремих соціальних груп населення (пенсіонери, школярі, учнівська молодь та ін.)
Сприяння експорту продовольства	Субсидування експорту Експортні субсидії. Експортні ліцензії	Фінансова підтримка експорту	Державна підтримка експорту сільськогосподарської сировини і продовольства, за якими досягнуто рівня продовольчої безпеки

Джерело: складено авторами.

Державні субсидії, які доповнюють заходи захисту, можуть бути орієнтовані на забезпечення необхідного регіонального ефекту. Як інструмент підтримки національного виробництва субсидії цілком контролюються державними та регіональними суб'єктами регулювання. Їх можна розподіляти централізовано, наприклад, пропорційно певній базі (на початковому етапі регулювання — фактична або запланована частка регіонів у загальному обсязі виробництва).

Для досягнення зазначеної мети нами запропоновано дві моделі державної організаційно-економічної підтримки сільськогосподарських товаровиробників.

Перша модель ґрунтується на розробленні механізму розподілу продуктивних субсидій (залежно від виробництва або продажу продукту, на голову худоби або одиницю земельної площі) між сільгосппідприємствами. Цей механізм дає змогу розрахувати розмір субсидій для кожного сільськогосподарського підприємства відповідно до поголів'я сільськогосподарських тварин, площі ріллі, а також обсягу реалізованої продукції:

$$\text{ДП} = \text{РП}_i \cdot \text{В}_i \cdot \text{К}_{ni} \cdot i_{\text{пори}} \cdot \text{РП}_j \cdot \text{В}_j \cdot \text{К}_{nj} \cdot i_{\text{пж}}, \quad (1)$$

де ДП — обсяг державної підтримки, грн;

РП_i — реалізована продукція тваринництва i -го виду, т;

В_i — витрати на виробництво 1 т i -го виду продукції тваринництва, грн;

К_{ni} — коефіцієнт державної підтримки i -го виду продукції тваринництва, %;

$i_{\text{пори}}$ — індивідуальний індекс зміни поголів'я сільськогосподарських тварин;

РП_j — реалізована продукція рослинництва j -го виду, т;

В_j — витрати на виробництво 1 т j -го виду продукції рослинництва, грн;

К_{nj} — коефіцієнт підтримки j -го виду продукції рослинництва, %;

$i_{\text{пж}}$ — індивідуальний індекс зміни площі використаних сільськогосподарських угідь (ріллі).

Коефіцієнт підтримки визначають за формулою:

$$\text{К}_{ni} = \frac{\text{C}_i}{\text{Ц}_i}, \quad (2)$$

де C_i — собівартість 1 т i -го виду продукції, грн;

Ц_i — ціна реалізації 1 т i -го виду продукції, грн.

Індивідуальні індекси зміни поголів'я та використаної ріллі розраховують за такими формулами:

$$i_{\text{пори}} = \frac{Q_{\text{плі}}}{Q_{\text{бзі}}}; i_{\text{пж}} = \frac{S_{\text{плі}}}{S_{\text{бзі}}}, \quad (3)$$

де $Q_{\text{плі}}$ — чисельність сільськогосподарських тварин планова, голів;

$Q_{\text{бзі}}$ — чисельність сільськогосподарських тварин базова, голів;

$S_{\text{плі}}$ — площа використаних сільськогосподарських угідь планова, га;

$S_{\text{бзі}}$ — площа використаних сільськогосподарських угідь базова, га.

Запропонований компенсаційно-витратний підхід до розподілу бюджетних коштів між сільськогосподарськими підприємствами, на нашу думку, дасть змогу:

— відшкодувати за допомогою продуктових субсидій різницю між ціною продажу й собівартістю виробництва сільськогосподарської продукції, підтримуючи доходи виробників;

— сільськогосподарським товаровиробникам обґрунтованіше виявляти найрентабельніші виробництва та прогнозувати необхідні оптимальні обсяги продукції;

— стимулювати економічне зростання за рахунок прямої залежності розміру субсидій від збільшення поголів'я сільськогосподарських тварин і зростання врожайності вирощуваних сільськогосподарських культур.

Для підвищення товарності виробництва сільськогосподарської продукції в особистих господарствах населення ми запропонували другу модель організаційно-економічної підтримки, в основу якої покладено методику розрахунку регульованої ціни на відповідному ринку.

Наприклад, регульовану ціну м'яса на регіональному рівні можна обчислити за формулою:

$$PC = \frac{C \cdot K_{\text{япр}} \cdot K_{\text{рен}}}{K_{\text{куп}}}, \quad (4)$$

де PC — регульована ціна;

C — собівартість продукції;

$K_{\text{япр}}$ — коефіцієнт якості продукції;

$K_{\text{рен}}$ — коефіцієнт рівня рентабельності виробництва продукції;

$K_{\text{куп}}$ — коефіцієнт купівельної спроможності населення.

Коефіцієнт якості продукції обчислюють за формулою:

$$K_{\text{япр}} = K_{\text{пжм}} \cdot K_{\text{вм}}, \quad (5)$$

де $K_{\text{пжм}}$ — коефіцієнт переведення живої маси в забійну масу тварин;

$K_{\text{вм}}$ — коефіцієнт виходу м'яса за категоріями.

Коефіцієнт купівельної спроможності населення визначається за формулою:

$$K_{\text{куп}} = \frac{D}{M_{\text{прож}}}, \quad (6)$$

де D — середньомісячний дохід у розрахунку на одного члена сім'ї;

$M_{\text{прож}}$ — прожитковий мінімум.

Встановлення нормативів фінансування за єдиними принципами забезпечить для всіх сільськогосподарських товаровиробників однакові умови й сприятиме реалізації економічних інтересів кожного з них у пошуку резервів зростання доходів за рахунок кращого використання землі та виробництва високоякісної продукції з одночасною державною підтримкою.

На етапі бюджетного планування ми пропонуємо обчислювати обсяги державної підтримки галузей тваринництва за уточненою формулою:

$$DP_i = A_i/100 \cdot (M_{fi} + M_{ii} + X_i), \quad (7)$$

де DP_i — обсяг державної підтримки i -ї галузі тваринництва в області на плановий період, тис. грн;

A_i — планове поголів'я i -го виду сільськогосподарських тварин і птиці, голів;

M_{fi} — фактичний прибуток (збиток) i -ї галузі тваринництва в базовий період, тис. грн на 100 голів;

M_{ii} — індикативний прибуток i -ї галузі тваринництва, тис. грн на 100 голів;

X_i — фактичний обсяг державної підтримки i -ї галузі тваринництва в базовий період, тис. грн на 100 голів.

Розрахунок обсягів державної підтримки простого відтворення великої рогатої худоби у сільськогосподарських підприємствах Львівської області наведено в табл. 3.

Таблиця 3. Приклад розрахунку обсягів державної підтримки розвитку тваринництва в сільськогосподарських підприємствах Львівської області на 2015 р.

Показник	Значення
Прогнозне поголів'я (A_i), тис. голів	257,2
Фактичний прибуток (збиток) (M_{fi}), тис. грн	1061,7
у т. ч. на 100 голів	155,64
Індикативний прибуток (M_{ii}), тис. грн	733,1
у т. ч. на 100 голів	55,33
Фактичний обсяг державної підтримки (X_i), млн грн	39,5
у т. ч. на 100 голів, тис. грн	105,2
Плановий обсяг державної підтримки (DP_i), млн грн	44,8

Джерело: складено авторами.

На регіональному рівні ефективність тваринництва залежить від параметрів технологічного розвитку. У зв'язку з цим алгоритм планування обсягів державної підтримки тваринництва можна доповнити показниками, що характеризують прогнозний рівень інфляції, а кошти державної підтримки між підгалуззями необхідно розподіляти на підставі індексів рівня технологічного розвитку.

Плановий обсяг субсидій виявився вищим за рівень фактично отриманих у 2013 р. ресурсів на 7,2 %, оскільки прогнозне поголів'я тварин у плановому періоді нижче за фактичне поголів'я базового періоду на 13,4 %, як і вказано в прогнозній моделі.

Підсумовуючи викладене, слід зазначити таке. Розроблено дві моделі державної організаційно-економічної підтримки сільськогосподарських товаровиробників. Перша модель ґрунтується на формуванні механізму розподілу

продуктових субсидій (залежно від виробництва або продажу продукту, на голову худоби або одиницю земельної площі) між сільськогосподарськими підприємствами. Друга модель передбачає підвищення товарності виробництва аграрної продукції в особистих господарствах населення. В основу визначення необхідного обсягу державної фінансової підтримки таких господарств покладено методику розрахунку регульованої ціни на регіональному ринку сільськогосподарської сировини і продовольства.

Такі дії держави сприятимуть підвищенню ефективності роботи сільськогосподарських підприємств, зростанню добробуту жителів села, поліпшенню сільської інфраструктури.

Список використаних джерел

1. *Верещинський Р.* Оцінка ситуації АПК Львівської області та основні напрями розвитку на 2014 рік / Р. Верещинський // *Агрофорум*. — 2014. — № 3 (25). — С. 4.
2. *Андрійчук В. Г.* Економіка аграрних підприємств : підручник / В. Г. Андрійчук ; ДВНЗ “Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана”. — 2-е вид., доповн. і перероб. — К., 2002. — 624 с.
3. *Глубіш Л. Я.* Економічні важелі механізму державного регулювання виробничої складової продовольчої безпеки / Л. Я. Глубіш // *Економічний форум*. — 2013. — № 3. — С. 9—18.
4. Державна політика фінансової підтримки розвитку аграрного сектору АПК : монографія / М. Я. Дем’яненко, П. Т. Саблук, В. М. Скупий та ін. ; Нац. наук. центр “Ін-т аграр. економіки” ; за ред. М. Я. Дем’яненка. — К., 2011. — 372 с.
5. *Діброва А. Д.* Державна підтримка виробництва продукції тваринництва в Україні / А. Д. Діброва, Л. В. Діброва // *Вісник Сумського національного аграрного університету*. — 2010. — Вип. 6/1. — С. 45—52.
6. *Саблук П. Т.* Продовольча безпека України / П. Т. Саблук, О. Г. Білорус, В. І. Власов // *Економіка АПК*. — 2009. — № 10. — С. 3—7.
7. *Черевко Г. В.* Державне регулювання АПК / Г. В. Черевко, Ф. В. Горбонос // *Вісник аграрної науки*. — 2008. — № 6. — С. 63—69.
8. Статистичний щорічник Львівської області за 2013 рік : у 2 ч. Ч. 1 / Гол. управління статистики у Львів. обл. ; відп. за вип. С. І. Зимовіна. — Л., 2013. — 365 с.
9. Звіт про використання обласного бюджету на виконання комплексної програми підтримки та розвитку агропромислового комплексу Львівської області за 2013 рік [Електронний ресурс]. — Режим доступу: oblrada.lviv.ua/proekt/pr_599.
10. *Лузан Ю. Я.* Організаційно-економічний механізм забезпечення розвитку агропромислового виробництва України : монографія / Ю. Я. Лузан ; Нац. наук. центр “Ін-т аграр. економіки”. — К., 2010. — 472 с.
11. *Karpik O.* State support of agricultural enterprises and its effectiveness / O. Karpik [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://czasopisma/PRS_2008_T3119_s26.